

Programsensorrappport

Masterstudiet i nordisk språk og litteratur, UiB

Professor Linda Hamrin Nesby, UiT Norges arktiske universitet, 28. februar 2023

1. Bakgrunnsinformasjon

Denne rapporten omfatter Masterstudiet i nordisk språk og litteratur for 2022. Rapporten er skrevet med utgangspunkt i «Veiledende mal for rapport for eksterne fagfelle» og «Retningslinjer for eksterne fagfeller ved Universitetet i Bergen». Den baserer seg ellers på følgende bakgrunnsmateriale:

- Studieplaner og emneevalueringer på nett beregnet for studenter
- Oppmeldingstallrapporter
- Vurderingsmeldingstall
- Studentevalueringer
- Tidligere programsensorrappporter 2013 og 2015
- UiBs kvalitetsbase
- Tredjepartsinformasjon; NOKUTs Studiebarometer og Samordna opptak

- Zoom-møte med ansatte i studieadministrasjonen 24.2.2023
- Zoom-møte med vitenskapelig ansatte i nordisk 24.2.2023
- Zoom-møte med studentrepresentant 21.2.2023

2. Studieprogrammet

Masterstudiet i nordisk språk og litteratur er et to-årig studium som strekker seg over fire semestre. Første semester består av to obligatoriske emner, andre semester består av prosjektforberedende emne og ett av de obligatoriske emnene eller utveksling.

Studiebarometeret for 2022 (tall slått sammen for 2021 og 2022 på grunn av få respondenter) viser svært gode resultater for masterprogrammet i nordisk språk og litteratur ved UiB. På alle indikatorer, bortsett fra en, skåres det høyere enn gjennomsnittet. Jeg vil særlig trekke frem to områder med svært god tilbakemelding fra studentene. Deretter vil jeg komme inn på tre områder av mer utfordrende art:

1) Studiebarometeret viser at studentene ved UiB generelt er svært fornøyde med masterprogrammet i nordisk språk og litteratur: En helhetsvurdering på 4,7 (av maks 5) er svært godt og markant bedre enn det nasjonale gjennomsnittet på 4,2. Samtidig er tilfredsheten gått noe ned fra 2019 hvor skåren var imponerende 5. Uansett viser dette at masterstudiet ved UiB er et svært velfungerende program.

2) Studiebarometeret viser også et særlig positivt avvik i forhold til gjennomsnittet, ved at respondentene oppgir å møte godt forberedt til undervisningen, at egen studieinnsats er høy samt høy motivasjon for studieinnsats. Dette er svært positivt og viser til en god jobb blant de fagansatte og administrasjon som har laget en kultur for høy ytelse og innsats.

3) Ett område skåres imidlertid lavt og lavere enn gjennomsnittet og det gjelder tilknytning til arbeidslivet: 2,1 er lavere enn 2,7 som var UiBs skår i 2019 og også lavere enn 2,4 som er gjennomsnittet for utdanninger i germanske og romanske språk. Studentene oppgir at de får god informasjon om hva egen kompetanse kan brukes til i arbeidslivet og relevante yrker, men etterlyser representanter fra arbeidslivet i undervisningen og muligheter for å jobbe med prosjekter/oppgaver i samarbeid med arbeidslivet. Særlig punktet: «Jeg får innføring i hvordan jeg kan formidle min egen kompetanse til potensielle arbeidsgivere» skårer dårlig (2,0).

I samtale med studentrepresentant foreslås det at arbeidslivsrelevans integreres i hvert enkelt emne, for eksempel i form av et kortere innlegg fra emneansvarlig som tematiserer emnets potensiale for arbeidsrelevans, evt. også refleksjon om forholdet dannelses- versus arbeidsrelevans. Ett annet innspill fra programsensor knytter seg til alumner: UiB har en aktiv alumn-ordning som synes å fungere godt (det vises til informasjon på universitetets nettside). Kanskje kunne alumner fra nordisk vært brukt til å gi korte yrkesrelevante presentasjoner i flukt med noen av forelesningene, på prosjektdagen i forbindelse med masteroppgaven, på orienteringsdagen eller på et eget alumntreff. Ellers foreslås det å vurdere et Forskningsprosjektsemester etter modell av UiO (se denne rapporten side 4).

4) En annen utfordring er at rekrutteringen til disiplinfaget nordisk master ved UiB er lav. Dette er ikke spesielt for UiB, men en gjennomgående nasjonal tendens ved nordisk som disiplinstudium. I en samtale med de fagansvarlige og de administrativt ansatte ble det da også uttrykt bekymring knyttet til den svake rekrutteringen til disiplinfaget. Følgende tiltak ble nevnt:

- Det ble vist til hvordan man kan være enda tydeligere på å kommunisere muligheten for å bli lektor via å studere disiplinfaget – et valg som i tillegg åpner en rekke andre karrieremuligheter. Studentrepresentanten trakk frem ønsket om trygghet og forutsigbarhet som viktig for valg av lektor versus disiplinutdanning. Å understreke muligheten for å jobbe som lærer, vil kunne møte disse behovene hos studentene.
- Åpen dag i mars ble også trukket frem som en god anledning til å informere om disiplinfagets gode jobbprospekter.
- Hjemmesidene kan med fordel revideres. Følgende punkter er pekt på i møter med administrasjon/student og fagansatte: 1) Sider som pt foreligger kun på nynorsk bør også foreligge på bokmål for å appellere mer til dagens unge studenter. 2) Karriereintervjuer bør komme høyere opp på siden; dette ble påpekt både av studentrepresentant og de studieadministrativt ansatte. De studieadministrativt ansatte var positive til å utforske muligheten for å gjøre masterprogrammets hjemmeside mer brukervennlig, men pekte samtidig på at det per nå var en lite fleksibel og krevende prosess å redigere hjemmesidene på programnivå. Dette innspillet bør formidles videre til nivå 1 og/eller 2.

5) Master i nordisk språk og litteratur har en skjev kjønnsfordeling med klar overvekt av kvinner: våren 2021 var det 38 kvinner og 12 menn, våren 2020 var det 21 kvinner og 9 menn. For våren 2022 foreligger det ikke tall. Denne skjevfordelingen er kjent innenfor akademien: I 2022 var det 80 729 kvinnelige søkere og 54 225 mannlige søkere grunnstudier ved universiteter og høyskoler gjennom Samordna opptak. Dette utgjør en kvinneandel på 59,8 prosent og en mannsandel på 40,2 prosent. Skjevheten på masterprogrammet kan likevel være verdt å dvele

ved – hvordan er tallene fra oppstart og BA, og mister man menn underveis? Hva skyldes i så fall dette? Kan man gjøre noe for å unngå denne kjønnsmessige skjevheten?

3. Emner

Studentene på master i nordisk språk og litteratur har stor valgfrihet noe som er positivt. Studiet tilbyr en rekke språklige og litterære emne som dels gjentas, mens noen tilbys kun en gang. Studentene kan velge å konsentrere seg om bare litteratur eller bare språk, eller de kan kombinere språk og litteratur.

Masteremnet fordeler seg over fire valgfrie tema innenfor henholdsvis språk og litteratur.. Oversikten viser at noen emner rekrutterer svært godt og andre noe svakere. Kanskje bør man diskutere hvorvidt emner som over tid har få studenter bør erstattes av nye emner. Ingen av emnene synes å ha en tverrfaglig utforming, selv om noen absolutt har et tverrfaglige potensiale (økonomi og litteratur, og kommunikasjon og fagspråk). Kanskje kan faggruppen diskutere hvorvidt det er mulig, og ønskelig, å utvikle emner gjennom et samarbeid med andre disipliner (tverrfaglige emner) eller gjennom samarbeid med andre fagfelt ved fakultetet, herunder også emner som involverer språk og litteraturdelen av nordiskfaget (flerfaglige emner).

Språk:

a.Orddanning i vestnordiske språk: teori og analyse (NOSP312)
(2020 vår/høst: 3/0)
(2021 vår/høst: 1/0)
(2022 vår/høst: 3/0)

c.Didaktisk emne
(2020 vår/høst: 0/12)
(2021 vår/høst: 0/9)
(2022 vår/høst: 1/0)

b.Kommunikasjon og fagspråk (NOSP313)
(2020 vår/høst: 0/7)
(2021 vår/høst: 3/4)
(2022 vår/høst: 0/11)

d.Nyord, importord og engelsk påvirkning i vestnordiske språk (NOSP316)
(2020 vår/høst: 1/19)
(2021 vår/høst: 0/9)
(2022 vår/høst: 0/8)

To av emnene (NOSP 313 og 316) er evaluert. Tilbakemeldingene er svært gode, og det trekkes blant annet frem gode veiledingserfaringer, samt positiv opplevelse av at to forelesere deler emnet. Det fremheves også som positivt at man tar hensyn til lektorstudentene ved å ta en pause når de har praksis.

Litteratur:

a. Dagligspråksfilosofi og litteratur: Ensomhet og uttrykksbehov i skandinavisk samtidslitteratur (NOLI321)
(2022 vår/høst: 1/0)
(2021 vår/høst: 9/0)
(2020 vår/høst:0 /0)

(2020 vår/høst:0 /20)

b. Om økonomiske problemstillinger i norsk litteratur, ca. 1850-1900 (NOLI322)
(2022: 20/24)
(2021 vår/høst: 0/16)

c. Finlandssvensk litteratur från Runeberg till Fagerholm (NO311)
(2022 vår/høst: 1/7)
(2021 vår/høst: 0/16)
(2020 vår/høst: 4/22)

d. Nordic noir NOLI312)
(2022: 2/0)
(2021 vår/høst: 5/0)
(2020 vår/høst: 3/1)

Samtlige emner fikk god tilbakemelding fra studentene. Det ble for to av kursene, særlig NOLI322 trukket frem at det var fint med to forelesere. I forbindelse med det skjønnlitterære utvalget ble det ved to tilfeller, kanskje noe overraskende, trukket frem at det er positivt med eldre og nyere, ukjent, litteratur i stedet for «Instagramtekster og selvbiografiske tekster».

Emnene innenfor språk og litteratur rekrutterer i snitt noe ulikt, og litteraturemnene noe mer enn språkemnene. I samtale med fagansatte ble det trukket frem hvordan man anså det som nyttig å reflektere over hvilke emner som studenter ville anse som spennende og ikke kun gi emner basert på allerede foreliggende spisskompetanse i faggruppen. Man har imidlertid ikke eksplisitt inndratt studentperspektivet i utviklingen av nye emner, og heller ikke involvert lærere eller andre i arvtagerfeltet. Ellers ga særlig litteratursiden uttrykk for at de forsøkte å speile samtidsaktuelle tema og problemstillinger i utviklingen av nye emnetilbud, bla i lesningen av etablerte forfatterskap som Holberg og Skram. Dette var et uttrykk språksiden var svært positiv til og ytret ønske om å speile.

Prosjektseminaret NOLI300 inkluderer samtlige masterstudenter ved nordisk. Seminaret fikk god omtale i evaluering, og det ble blant annet trukket frem som positivt at studentene ble delt i språk og litteraturgrupper. En student etterlyste imidlertid ytterligere inndeling i form av didaktikkrettet undervisning med introduksjon til kvalitativ metode; dette er kanskje noe som kan vurderes siden gruppen med lektorstudenter er stor (men også fordi kjennskap til kvalitativ metode er positiv når det kommer til mulige tverrfaglige samarbeid). I egevalueringen fra fagansatt ble dette kommentert, og det ble foreslått å innlemme en norskdidaktiker i undervisningen.

4. Læringsutbyttebeskrivelsene

Læringsutbyttebeskrivelsene er godt beskrevet og utfyller hverandre mht kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Masteroppgaven NOLISP350 er tydelig presentert på hjemmesiden. Arbeidet med oppgaven og utbyttet er forskningsorientert; kanskje kan man også vurdere å få frem noen mer generiske og arbeidslivsrelevante aspekter ved arbeidet med oppgaven. Noen forslag er:

- 1) Lektorstudenter skriver en side med fagdidaktisk refleksjon knyttet til oppgaven. Faggruppen bes reflektere over hvorvidt det er mulig å få til noe lignende på disiplinstudiet, der studenter bes reflektere over en (hypotetisk) arbeidsrelevans til oppgaven (tema, metode, formidling etc).
- 2) Faggruppen kan reflektere over hvorvidt det lar seg gjøre å tilby masteroppgave som prosjektarbeid inspirert av UiOs modell ved Forskningsprosjektsemester ved lingvistikk og nordiske studier (ILN4950)¹ MA-studenter får erfaring fra prosjektledelse samtidig som de skriver egen masteroppgave. I samtale med studentrepresentant ved UiB fikk tanken om et slik forskningsprosjektsemester god tilbakemelding.
- 3) Representanten etterlyste generelt et større tilbud av ulike praksisplasser som en del av masterprogrammet. Dette vil mye godt være for ressurskrevende å innføre på instituttnivå, men bør tas videre til fakultetsnivå. De studieadministrativt ansatte fortalte om suksessen ved emnet «Praktisk informasjonsarbeid» PRAKTINF på BA-nivå (eller poststudier) der hensikten er å oppøve kommunikasjonsferdigheter myntet på et norsk

¹ <https://www.uio.no/studier/emner/hf/iln/ILN4950/index.html>

arbeidsmarked. Dette emnet er imidlertid under evaluering ved fakultetet og vurderes nedlagt tross stor popularitet.

Studentrepresentanten forteller om et svært inkluderende og positivt forskningsgruppemiljø, og muligheten til å delta i et aktivt forskningsmiljø kan godt synliggjøres tydeligere, bla på programmets hjemmeside. Det opplyses på nettsiden om at masterstudenter kan tilhøre en forskergruppe, men dette er lite synlige tilbud.

5. Vurderingsordninger

Programmet bruker en rekke ulike vurderingsformer: veiledete semesteroppgaver, veiledete master oppgaver, muntlig eksamen, hjemmeeksamen, mappevurdering. Informasjonen om vurderingsordningene som ligger ute på nett er god. Prøving og vurdering av studentenes forventede læringsutbytte blir gjort på en forsvarlig nøytral og faglig betryggende måte.

Det oppfordres til en gjennomgang av vurderingsformer som tar høyde for den seneste utviklingen innen teknologi. Lett tilgjengelig kunstig-intelligens tjenester som Chat GPT bør tas hensyn til ved valg av vurderingsform; kanskje kan en ide være å tematisere vurderingsform og hensikt ovenfor studentene for å bevisstgjøre dem? Studiebarometeret viser også, noe overraskende, at studentene ikke skårer egne muntlige kommunikasjonsevner høyt (4,3), mens skriftlige rangeres høyere (4,7). Kanskje kan muntlige ferdigheter vektlegges mer, både i undervisning, men også som vurderingsform? Fremlegging av caser som skal leses muntlig etter noe forberedelse kan være én måte å gjøre det på. Produksjon av podkast, eller vlogg kan være en andre muligheter.

6. Læringsformer

Siden studieprogrammet ble evaluert sist har landet vært gjennom en pandemi som også har fått konsekvenser for undervisning og evaluering. I rapporten fra 2015 skriver programsensor: «I 2015 har det blitt gjennomført forsøk med "flipped classroom" i deler av litteraturundervisningen. Resultatene har vært blandet, trolig fordi dette har vært nytt for både faglærer og studenter. Forsøker viser likevel en vilje til å forsøke nye undervisningsformer og det vil være svært bra om det gjennomføres flere slike tiltak». Rapporten anmodet faglærerne om «å fortsette utviklingen av studiene gjennom bruk av nye lærings- og vurderingsformer.

Masterstudiet i nordisk synes å ha tatt i bruk digitale undervisningsformer i større grad enn tidligere, og studentene uttrykker fornøydhet med dette. Særlig trekkes fleksibilitet frem som et gode med tilgang på undervisningsressurser når det passer studentene. Samtidig påpeker flere studenter at deltagelsen ved digital undervisning er varierende, både med hensyn til engasjement i timene og konkret oppmøte. Det er grunn til å fortsette arbeidet med digital undervisning og samtidig ivareta fysisk undervisning og seminarformer. En hybrid undervisningsvariant er med andre ord å anbefale videreført. Arbeidet med læringsformer ved masterstudiet ved UiB er noe uklart og inntrykket er en forholdsvis konservativ form for læringspraksis. Ved senere evalueringer av masterprogrammet er det ønskelig å rette fokus på læringsformer og det anmodes om et visst fokus på dette.

7. Kvalitetsutviklingsarbeid

Det foreligger studentevalueringer for en rekke av emnene. I intervju sier studentene at de i varierende grad opplever at evaluering skjer fortløpende. Noen av faglærerne har også selv

evaluert kursene (NOLI322, NOLISP300 og NOLISP300-L. P, NOSP257/313). Disse rapportene finnes i UiBs kvalitetsbase. Rapportene fremstår som viktige verktøy til å kvalitetssikre og utvikle kursenes innhold og vurderingsformer. Dersom tilbakemeldingene er kritiske til generelle deler av emnet (arbeidskrav, vurderingsform og læringsverktøy) er det ifølge de fagansatte rom for å diskutere dette bredt i faggruppen. Det har blant annet blitt pekt på utfordringer knyttet til lektorstudentenes praksisuker i forhold til disiplinstudentenes ordinære undervisning. Undervisningen har vært forsøkt tilrettelagt gjennom opptak, men løsningen oppleves ikke av kursansvarlig eller studentene som fullgod og det etterlyses strukturelle tiltak. Kvalitetssikringen på masterprogrammet nordisk later med andre ord til å være tilfredsstillende.

Det hadde vært ønskelig om det forelå flere evalueringer av emnene innenfor masterprogrammet fra faglærerne, og at svarprosenten blant studenter var høyere. Studentrepresentanten stiller seg positiv til et forslag fra programsensor om at det settes av tid til digital evaluering i en time på slutten av emnet – dette for å sikre høyere svarprosent. En slik fremgangsmåte støttes også av de fagansatte som ble intervjuet og vil bli vurdert implementert.

8. Oppsummering

Masterprogrammet i nordisk språk og litteratur ved UiB fremstår svært bra; studentene er over gjennomsnittet fornøyde både med faglig innhold, egen arbeidsinnsats, miljøet på studiet og organiseringen av det. Studieprogrammet har god korrespondanse mellom læringsutbyttebeskrivelsene og lærings-, undervisnings- og vurderingsformene som benyttes og enkeltemnene som tilbys. Programsensor foreslår følgende forbedringstiltak for 2023

Arbeidslivsrelevans: Faggruppen bør jobbe med en større grad av tematisering av programmets/emnenes arbeidslivsrelevans, særlig rettet mot disiplinstudentene. Dette vil kunne bidra til å avhjelpe den noe negative rekrutteringssituasjonen som (masterprogrammet) i nordisk språk og litteratur opplever. Følgende tiltak kan vurderes:

- Fagansatte, studieadministrasjon og studenter kan sammen vurdere måter å integrere arbeidslivsrelevans i programmet, gjerne innen enkeltemner, og om mulig også tematisere dette i avsluttende vurderingsformer.
- Faggruppe og studieadministrasjon bes også vurdere hvorvidt det lar seg gjøre å tilby masteroppgave som prosjektarbeid etter modell av UiOs Forskningsprosjektsemester ved lingvistikk og nordiske studier (ILN4950)²og/eller opprette andre former for praksisplasser.
- Faggruppen kan initiere alumnikvelder rettet mot studentene og/eller integrere informasjon om masterprogrammets arbeidslivsrelevans under programmets orienteringsmøte.

Emner: Faggruppen bør ha fokus på å ha et variert og bredt emnetilbud og tilby emner som oppleves relevante og interessante for unge studenter - i tillegg til å tilby emner av mer dannelsesmessig karakter.

² <https://www.uio.no/studier/emner/hf/iln/ILN4950/index.html>

Evaluering: For å øke antall studentevalueringer kan faggruppen vurdere å la evalueringen skje i flukt med et undervisningsopplegg, primært i siste time av emnet. De fagansatte bør sette av tid til at studentene får svare digitalt på questbacken før de forlater undervisningsrommet.

Læringsformer: Det oppfordres til at masterstudiet i nordisk språk og litteratur fortsetter utviklingen av studiene gjennom bruk av nye læringsformer og at dette adresseres i evalueringer av de ulike emnene.

Tromsø 28. februar 2023

Linda Hamrin Nesby

Kommentar til programsensorrapport for 2022: Master i nordisk ved programsensor Linda Nesby (UiT)

Programsensorrapporten ble behandlet og godkjent i programstyret ved Nordisk mandag 12. juni 2023. Programstyret anser rapporten som nyttig og vel utført. Den bekrefter langt på vei inntrykket at vi ved Nordisk har et godt MA-program som fungerer bra på de aller fleste punkter.

Vi noterer at arbeidslivsrelevans er et hovedtema i rapporten og at det også er på dette området at det er størst forbedringspotensial ved masterprogrammet i Nordisk. I rapporten blir temaet knyttet til den negative trenden i rekrutteringen til programmet. Etterlysningen av sterkere tematisering av arbeidslivsrelevans gjelder først og fremst disiplinstudentene – som i stor grad tar de samme kursene som studentene ved lektorprogrammet. Programstyret er enig med sensor i at spørsmålet om arbeidslivsrelevans i større grad bør integreres i undervisningen. Programstyret er også enig i at vi bør utrede muligheten for å innføre alumnikvelder, der folk som har MA-graden sin ved vårt program forteller studentene om hva de jobber med. Dette blir tema for programstyrets første møte i august.

Med til dette temaet hører også rapportens poeng om økt vektlegging av didaktiske temaer ved det prosjektforberedende emnet (NOLISP300). Programstyret kommenterer at dette primært er et spørsmål som gjelder lektorstudentene, som ikke omfattes av rapporten, men som tar dette emnet sammen med studentene ved MA-programmet. Vi planlegger imidlertid å innføre et noe sterkere didaktisk perspektiv i dette emnet fra og med våren 2024.

Vi er også enig med programsensor i at vi bør gjennomføre tiltak for å få opp svarprosenten ved evalueringer av programmets emner. Et forslag er at vi kan sette av tid i undervisningen der evalueringen blir utført av alle som er til stede. Spørsmålet om ulike og varierte læringsformer kan med fordel tematiseres enda sterkere i kommende studentevalueringer.

For øvrig tar vi rapporten til etterretning.

Frode Helmich Pedersen
Programstyreleder